N - Dricksvattenanläggningar

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Det här lagstiftningsområdet omfattar kontroll som utförs vid dricksvattenanläggningar.

Regler för dricksvatten finns i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2022:12) om dricksvatten. Föreskrifterna gäller verksamhetsutövare som i genomsnitt producerar eller tillhandahåller minst 10 m³ dricksvatten per dygn eller försörjer minst 50 personer med dricksvatten. Dricksvatten som tillhandahålls som en del av en kommersiell eller offentlig verksamhet omfattas dock alltid av föreskrifterna. Även källvatten omfattas av föreskrifterna.

Regler som gäller åtgärder för att förebygga och avhjälpa skadeverkningar till följd av sabotage eller annan skadegörelse som kan påverka kvaliteten på dricksvatten finns i LIVSFS 2008:13. Föreskrifterna ska tillämpas på vattenverk och distributionsanläggningar

- som producerar respektive tillhandahåller dricksvatten till fler än 2000 personer och
- över vilka en kommun har sådant rättsligt bestämmande inflytande som avses i 3 § i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

N01 - Anmälan om betydande ändringar

När betydande ändringar sker i verksamheten ska myndigheten underrättas, se 11 § Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2022:8) om registrering och godkännande.

N14 - Åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar

Enligt 4-7 §§ LIVSFS 2008:13 ska den som producerar dricksvatten vidta åtgärder för att säkerställa att obehöriga personer inte kan beredas tillträde till ett vattenverk. Den som tillhandahåller dricksvatten från en distributionsanläggning ska vidta åtgärder för att säkerställa att obehöriga inte får åtkomst till dricksvattnet. System för drift och övervakning av dricksvattenproduktionen och distributionen ska skyddas mot att obehöriga får åtkomst dit. En handlingsplan ska upprättas för hur sabotage och annan skadegörelse riktad mot vattenverk och distributionsanläggningar kan upptäckas och skadeverkningar avhjälpas.

Observera att det bara är anläggningar som producerar eller tillhandahåller dricksvatten till fler än 2000 personer, och som kommunen har en bestämmanderätt över, som omfattas av LIVSFS 2008:13, se 2 §.

N16 - Kvalitetskrav

Dricksvatten ska vara hälsosamt och rent. Dricksvatten anses vara hälsosamt och rent om det

1. inte innehåller mikroorganismer, parasiter och ämnen i sådant antal eller sådana halter att det utgör en potentiell risk för människors hälsa, och
2. uppfyller de gränsvärden som anges i bilaga 1.

Kontroll av efterlevnad av kraven i 6 § LIVSFS 2022:12 rapporteras här.

N17 - Allmänna hygienregler

Verksamhetsutövare som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det från en distributionsanläggning eller tank ska uppfylla kraven om allmänna hygienregler i 8 § LIVSFS 2022:12.

N18 - Larm

Vid anläggningar som i genomsnitt producerar mindre än 10 m^3 dricksvatten per dygn och försörjer färre än 50 personer med dricksvatten, som en del av en offentlig eller kommersiell verksamhet, ska det finnas utrustning som varnar när fel uppkommer vid pH-justering och desinfektion.

Om vattenverket använder ytvatten som råvatten och är utrustat med filter för att avskilja turbiditet ska det även finnas ett larm som utlöses vid förhöjd turbiditet. Se 9 § LIVSFS 2022:12.

N19 - Faroanalys och kritiska styrpunkter

I 11-14 §§ LIVSFS 2022:12 finns regler kring upprättande av faroanalys och HACCP-baserade förfaranden.

N20 - Beredningskemikalier och filtermaterial

Verksamhetsutövare som producerar dricksvatten ska säkerställa att beredningskemikalier och filtermaterial som kommer i kontakt med dricksvatten inte direkt eller indirekt äventyrar skyddet av människors hälsa, inte har en negativ inverkan på vattnets färg, lukt eller smak, inte oavsiktligt främjar mikrobiell tillväxt och inte förorenar vattnet i högre grad än vad som är nödvändigt för det avsedda syftet. Endast de beredningskemikalier som anges i bilaga 2 till föreskriften får användas, med de villkor och ändamål som anges. Se 16 § LIVSFS 2022:12.

N21 - Undersökningsprogram

De krav på undersökningsprogram som framgår av 17-20 §§ LIVSFS 2022:12 avses i denna rapporteringspunkt.

N22 - Undersökningar

Verksamhetsutövare ska följa det undersökningsprogram som kontrollmyndigheten har fastställt. Undersökning avseende andra mikroorganismer, parasiter och ämnen än de som anges i undersökningsprogrammet ska ske om det finns anledning att misstänka att de kan förekomma i sådant antal eller sådana halter att det kan utgöra en risk för människors hälsa. De prov som tagits enligt undersökningsprogrammet ska analyseras på ett laboratorium som är ackrediterat för dessa analysmetoder. De ska även bedöma om kvalitetskraven uppfylls, och säkerställa att anlitat laboratorium informerar dem om ett prov bedöms, eller sannolikt kommer bedömas inte uppfylla kvalitetskraven för mikroorganismer samt kemiska och radioaktiva parametrar i bilaga 1 till LIVSFS 2022:12.

Kontroller utifrån kraven i 22-26 §§ LIVSFS 2022:12 rapporteras här.

N23 - Utredning vid avvikelser

Den här rapporteringspunketen gäller de krav på utredning som framgår av 28-29 §§ LIVSFS 2022:12.

Om det finns avvikelser från de värden som anges i bilaga 1, eller om dricksvattnet innebär en hälsorisk, ska orsaken till avvikelsen omedelbart utredas av verksamhetsutövaren.

N24 - Åtgärder vid avvikelser

Den här rapporteringspunkten gäller de krav på åtgärder som framgår av 28-30 §§ LIVSFS 2022:12.

Om det finns avvikelser från gränsvärden i bilaga 1, eller om dricksvattnet innebär en hälsorisk, ska åtgärder vidtas för att komma tillrätta med avvikelserna. Om åtgärder behöver vidtas för att skydda människors hälsa ska kontrollmyndigheten och konsumenterna omedelbart informeras.

N25 - Information

Verksamhetsutövare som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det från en distributionsanläggning ska omedelbart informera konsumenterna och ge dem de råd som är nödvändiga, när användningen av dricksvattnet begränsas eller andra åtgärder vidtas för att skydda människors hälsa.

Kontroll utifrån 32 § LIVSFS 2022:12 rapporteras här.

Den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten ska vidta lämpliga åtgärder för att allmänheten ska få den information som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184. Även kontroll utifrån 3 a § i SFS 2006:813 rapporteras här.

N99 - Övrigt

Här kan följande kontroller vara aktuella för att bestämmelserna i LIVSFS 2022:12 uppfylls:

- Beskrivning av försörjningssystemet, 10 §.
- Meddela fastighetsägare och kontrollmyndighet, 31 §.

Senast uppdaterad 4 november 2026 Ansvarig grupp ROR_LLK